

Dr Renata Wojciechowska

**Autoreferat przedstawiający opis
osiągnięć naukowych oraz dorobku naukowego**

1. Imię i nazwisko

Renata Wojciechowska

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe

Ze względu na zainteresowania naukowe ukończyłam studia magisterskie oraz doktoranckie z zakresu logiki i ekonomii. W kolejnych latach, w ramach kursów i szkoleń, rozwijałam zainteresowania dotyczące psychologii i socjologii społecznej. Dlatego moje wykształcenie można podzielić na część główną, która wpłynęła na mój rozwój naukowo-dydaktyczny, oraz część dodatkową, która pozwoliła mi pogłębić wiedzę i wykorzystać ją w praktyce gospodarczej. Kierowałam się myślą słynnego ekonomisty, L. von Misesa, że „najważniejszym spośród pytań, na jakie musi odpowiedzieć ekonomista, jest pytanie o stosunek głoszonych przez nią twierdzeń do rzeczywistego ludzkiego działania, którego zrozumienie stanowi cel dociekań ekonomisty”¹.

Wykształcenie główne:

a. Studia magisterskie dzienne: w latach 1995-2000:

- Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie (do 1999 r. Akademia Teologii Katolickiej);
- Wydział Filozofii Chrześcijańskiej, na kierunku Filozofia, w zakresie Logika;
- Studia ukończyłam w 2000 r., ze średnią ocen z wszystkich lat studiów 4,50;
- Praca magisterska pt.: „Krytyka repliki Bertranda Russella i Leszka Kołakowskiego na argumenty teodycei klasycznej”;
- Promotor: prof. Edwarda Nieznański, recenzent: dr Kordula Świętorzecka;
- Obroniłam pracę magisterską 02.03 2000 r., uzyskując tytułu magistra filozofii (w zakresie logiki);

---

¹ L. von Mises, *Ludzkie działanie. Traktat o ekonomii*, Instytut Ludwiga von Misesa, Warszawa 2007, s. 5.

² R. Wojciechowska, *Ekonomia odkrycia naukowego. Analiza krytyczna*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2017 r.

- Praca dotyczyła pięciu dróg św. Tomasza z Akwinu, który wykorzystał dowodzenie faktyczne (*demonstratio quia*) i ocenę *per effectum*, by udowodnić istnienie Boga. Celem pracy była analiza argumentacji Bertranda Russella i Leszka Kołakowskiego, którzy krytykowali sposób wnioskowania Tomisty.

b. Studia doktoranckie dzienne: w latach 2000-2003:

- Szkoła Główna Handlowa w Warszawie (SGH);
- Kolegium Zarządzania i Finansów (KZiF), specjalność Finanse i Bankowość;
- Studia ukończyłam w 2002 r. ze średnią ocen z wszystkich lat studiów 4,46;
- Praca doktorska pt.: „Problem bezrobocia długotrwałego w Polsce w latach dziewięćdziesiątych”;
- Promotor: prof. Wojciech Pacho, recenzenci: prof. Marek Garbicz, prof. Mieczysław Kabaj;
- Obroniłam rozprawę doktorską 01.12.2003 r., uzyskując stopień doktora nauk ekonomicznych w zakresie Ekonomia;
- Rozprawa doktorska dotyczyła analizy sytuacji bezrobotnych długotrwale w Polsce w latach 90. W tym celu przeprowadzono badania teoretyczne i empiryczne, które pozwoliły ocenić postawy osób pozbawionych zatrudnienia powyżej 12 miesięcy. W części teoretycznej skupiłam się na krytyce literatury (w tym modeli wykorzystywanych do oceny problemu bezrobocia w gospodarce), analizie porównawczej wyników badań jakościowych, które pomogły opisać zjawisko bezrobocia długotrwałego i jego główne determinanty. W części empirycznej analizowałam dane statystyczne i wyniki badania ankietowego, które dotyczyło postaw bezrobotnych (w ramach projektu badawczego KBN nr 2HO2C O6O 22). Na podstawie 1115 wyników (z 1500 przeprowadzonych ankiet) uzyskałam informacje na temat zachowań osób pozbawionych zatrudnienia, ich mobilności oraz aktywności na rynku pracy. W rozprawie doktorskiej analizowałam również problem bezrobocia pozornego (które określiłam jako „symulowane”, co zostało zaaplikowane do literatury przedmiotu).

c. Studium Podyplomowe Doskonalenia Pedagogicznego, 2002 rok:

- Centrum Pedagogiczne, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie;
- Studium ukończyłam w 2002 r. z wynikiem celującym;

- Studium dotyczyło nowoczesnych sposobów nauczania, metodyki kształcenia ekonomistów, problemów pedagogiki szkoły wyższej i treningu kompetencji psychologicznych.

Wykształcenie dodatkowe: szkolenia, warsztaty, seminaria:

a. Szkolenia z zakresu Funduszy Pomocowych UE, 04.2003 r.

- Fundacja Gospodarcza w Gdyni, Urząd Komitetu Integracji Europejskiej;
- Szkolenie obejmowało problematykę taką jak: cykle projektowe, macierz logiczna i ramy logiczne, sposoby pozyskania środków i formy oceny wniosków UE.

b. Warsztaty pt.: „Biznes etyczny i społecznie odpowiedzialny”, 23.10.2008 r.

- Akademia Podlaska w Siedlcach (AP), Instytut Zarządzania i Marketingu;
- Warsztaty w ramach corocznych Spotkań z Biznesem;
- Warsztaty dotyczyły zachowań etycznych w szeroko rozumianym biznesie, szkolnictwie wyższym oraz w obszarze współpracy między nauką a biznesem. Omawiane były problemy kodeksu etycznego, konfliktów w miejscu pracy i mobbingu.

c. Szkolenia International Management Teachers Academy, 05.06-18.06.2010 r.

- CEEMAN, Bled, Słowenia 2010 r.;
- Szkolenie z zakresu: Leadership and Change;
- Szkolenia w ramach programu *Uczenia się przez całe życie*, LLP-Erasmus;
- Szkolenia dotyczyły różnych form edukacji, w tym edukacji menedżerskiej, ze szczególnym naciskiem na metodę *case study* i pracę nad projektem. Dodatkowo analizowano rolę innowacji w rozwoju nauk zarządzania, w kontekście IT oraz edukacji opartej na projektach, integracji sztuki, kultury i nauki.

d. Warsztaty w ramach projektu pt.: „Innowacyjna SGH=wiedza + doświadczenie”, 22.04.2010 r.

- Szkoła Główna Handlowa w Warszawie (SGH);
- Warsztaty z zakresu tworzenia studiów przypadku (II poziom), w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) Unii Europejskiej (UE);

- Warsztaty koncentrowały się na wykorzystaniu studium przypadku w pracy dydaktycznej. Omówiono też najważniejsze metody pracy, które podnoszą jakość kształcenia i powinny być standardem w szkolnictwie wyższym.

e. Seminarium w cyklu „Badania naukowe”, 8.11.2011 r.

- Centrum Promocji Informacji (CPI) w Warszawie;
- Seminarium pt.: „Systemy grantowe w nauce – planowanie i finansowanie badań naukowych”;
- Seminarium dotyczyło analizy sektora badawczo-rozwojowego w Polsce oraz ewaluacji badań naukowych, praktycznego aspektu rozliczania kosztów uzyskania przychodu, jak również praw autorskich w badaniach naukowych.

f. Szkolenia w ramach projektu UE „Nauka – Biznes – Kooperacja”, 28.03-30.03.2014 r.

- Instytut Rozwoju Przedsiębiorczości i Inicjatyw Społecznych, UE, Europejski Fundusz Społeczny;
- Szkolenia z zakresu: „Komerccjalizacja i transfer wiedzy” oraz „Pozyskanie środków na działalność badawczo-naukową”;
- Szkolenia dotyczyły problemu współpracy między biznesem a nauką, upowszechniania i komercjalizacji wyników badań, problemu finansowania badań oraz ochrony patentów i projektów przed plagiatem oraz nielegalnym wykorzystaniem.

g. Warsztaty pt.: „Warsztat umiejętności dydaktycznych: nauczanie metodą *case study*”, 29.06.2016 r.

- Uniwersytet Warszawski, Wydział Psychologii;
- Warsztaty w ramach programu Transformation.doc Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW);
- Warsztaty dotyczyły nowych metod pracy dydaktycznej, w tym metody *case study*, które miały na celu przygotować studentów do pracy zawodowej (odtworząc rzeczywistą sytuację i proces decyzyjny). Dodatkowo analizowano techniki motywowania studentów i zarządzania dyskusją grupową, które można wykorzystywać w prowadzeniu zajęć, nie tylko metodą *case study*.

h. Szkolenia e-learningowe pt.: „Korupcja w biznesie”, 9.04-23.04.2017 r.

- Centralne Biuro Antykorupcyjne w Warszawie (CBA);

- Szkolenie w ramach Programu Zapobiegania i Zwalczania Przeszypczosci ze strony Komisji Europejskiej, Dyrekcja Generalna, Wydział Spraw Wewnatrznych;
- Szkolenie dotyczyllo informacji na temat zagrozeń korupcyjnych w systemie gospodarczym, instytucjonalnym i spolecznym. Omawiano rowniez przyczyny i skutki korupcji (dla państwa i spoleczeństwa), sposoby walki i przeciwdziałania korupcji, która pojawia się w biznesie oraz na pograniczu administracji państwowej i sektora prywatnego.

i. Szkolenia e-learningowe pt.: „Korupcja w administracji publicznej”, 9.04-23.04.2017 r.

- Centralne Biuro Antykorupcyjne w Warszawie (CBA);
- Szkolenie w ramach Programu Zapobiegania i Zwalczania Przeszypczosci ze strony Komisji Europejskiej, Dyrekcja Generalna, Wydział Spraw Wewnatrznych;
- Szkolenie dotyczyllo informacji na temat skutków korupcji w administracji publicznej, metod przeciwdziałania i regulacji prawnych.

j. Szkolenia e-learningowe pt.: „Spoleczne skutki korupcji”, 9.04-23.04.2017 r.

- Centralne Biuro Antykorupcyjne w Warszawie (CBA);
- Szkolenie w ramach Programu Zapobiegania i Zwalczania Przeszypczosci ze strony Komisji Europejskiej, Dyrekcja Generalna, Wydział Spraw Wewnatrznych;
- Szkolenie koncentrowalo się na spolecznych skutkach korupcji, form przeciwdziałania czy roli organizacji rządowych i pozarządowych w budowaniu zaufania spolecznego i kształtowania właściwych postaw spolecznych.

k. Szkolenia w cyklu: „Granty na badania”, 05.2017 r.

- Centrum Promocji Informacji (CPI) w Warszawie;
- Szkolenie pt.: „Instrumentarium Naukowca – wykorzystanie narzędzi wspomagających proces pisania tekstów, wyszukiwanie źródeł oraz udostępnianie publikacji w Internecie”;
- Szkolenia dotyczyły nowoczesnych form publikowania i korzystania z informacji naukowej. Omówiono narzędzia, które mają za zadanie usprawnić pracę naukową i komunikację naukową, np. poprzez menedżera bibliografii (CITAVI, ZOTERO, PAPERS).

I. Szkolenia z zakresu oceny wniosków, w ramach POIR 2014-2020, 21.09.2017 r.

- Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, UE Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Warszawa;
- Szkolenie w ramach poddziałania 1.1.1. „Szybka Ścieżka” w obszarze kryteriów naukowo-technologicznych oraz gospodarczo-biznesowych;
- Szkolenie dotyczyło zasad dotyczących oceniania wniosków, uczestnictwa w panelach ekspertów NCBR. Analizowano problemy oceny wniosków w konkursie POIR, według oceny: B+R, KIS, poprawności, rezultatów, skuteczności, wymogów merytorycznych i technicznych.

Wykształcenie główne i dodatkowe wpłynęło na zakres wykonywanych przeze mnie prac zawodowych oraz podejmowanych inicjatyw w ramach praktyki gospodarczej.

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych

Moim głównym miejscem pracy jest Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, z którą jestem związana 17 lat. W roku akademickim 2003/2004 zostałam zatrudniona jako asystent w Katedrze Teorii Systemu Rynkowego, Kolegium Zarządzania i Finansów. Od roku 2004/2005 objęłam stanowisko adiunkta. Początkowo pracowałam w Katedrze Teorii Systemu Rynkowego, później od 2008 roku w Katedrze Historii Myśli Ekonomicznej (HME), a w 2013 r. w Zakładzie Ekonomii Politycznej i Historii Myśli Ekonomicznej w ramach Instytutu Ekonomii Politycznej, Prawa i Polityki Gospodarczej. Moją pracę naukową kierownicy katedr oceniali jako wyróżniającą.

Ponadto przez 7 lat (w latach 2003-2009) pracowałam w Akademii Podlaskiej w Siedlcach (obecnie Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, UPH), początkowo w Katedrze Systemów Zarządzania, a od 2008 roku w Katedrze Zarządzania Przedsiębiorstwem, w ramach Instytutu Zarządzania i Marketingu.

Oprócz pracy naukowej, realizowanej w ramach Uczelni, wykonywałam szereg zadań (projektów lub analiz), które były z nią związane oraz stanowiły jej uzupełnienie. Dzięki temu mogłam powiązać wiedzę i umiejętności z praktyką gospodarczą, szczególnie w obszarze projektowania i oceniania, planowania oraz kontroli. Do moich najważniejszych stanowisk należą:

- specjalista do spraw szkoleń, Regionalne Centrum Kształcenia Ustawicznego oraz PUP, Brodnica (2003 r.);
- koordynator projektu EFS, Regionalne Centrum Kształcenia Ustawicznego, PUP oraz Starostwo, Brodnica (2003 r.);
- doradca zawodowy w PUP, Brodnica (2003 r.);
- ekspert metodologiczny, Stowarzyszenie EuroSupport, Europejski Fundusz Społeczny, UE (opracowanie platformy badawczej i metodologii badawczej, jako narzędzi badawczych, służących do oceny problemów społecznych w powiecie waleckim), (2008 r.);
- egzaminator i autor pytań egzaminacyjnych, Krajowa Izba Biegłych Rewidentów (KIBR), Warszawa (od 2010 r.);
- członek komitetu red. „Kwartalnik Historii Myśli Ekonomicznej”, SGH, Warszawa (od 2012 r.);
- ekspert i stażysta w ramach projektu pt.: „Nauka – Biznes – Kooperacja”, Stowarzyszenie Instytut Rozwoju Przedsiębiorczości i Inicjatyw Społecznych, Warszawa (2014 r.);
- koordynator projektu UE pt.: „Wspomaganie komunikacji autysty w sytuacjach społecznych”, Fundacja Żółty Latawiec, Siedlce (2015 r.);
- koordynator projektu pt. „Centrum Wczesnej Interwencji”, Project Application Template, Social Projects Outside Denmark, Fundacja Żółty Latawiec, Siedlce (2015 r.);
- doradca w ramach projektu „Świadomość innowacyjna, produkty regionalne i marketing terytorialny Mazowsza” (ocena metodologiczna raportu, analizy *desk research* i konsultacje), Quality Watch sp. z o.o., Siedlce (2015 r.);
- członek Rady ds. Edukacji Ekonomicznej, NBP (od 2016 r.);
- członek Kapituły Konkursu im. Władysława Grabskiego, NBP (od 2016 r.);
- kandydat na eksperta NCBR w Programie Inteligentny Rozwój (od 2017 r.).

Ponadto należę do Towarzystw, w których rozwijam swoje zainteresowania naukowe:

- Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Oddział Kraków;
- Międzynarodowe Stowarzyszenie Ekonomistów (The International Economic Association);

- Polskie Towarzystwo Socjologiczne, Oddział Warszawa;
- Stowarzyszenie Akademickie Psychologii Ekonomicznej, Oddział Warszawa;
- Polska Sieć Filozofii Ekonomii;
- Polskie Towarzystwo Tomasza z Akwinu, Oddział Società Internazionale Tommaso d'Aquino w Lublinie.

Praca naukowa oraz rozmowy z specjalistami z różnych dziedzin naukowych pozwoliły mi zwiększyć wiedzę na temat ekonomii jako nauki oraz zbudować własną „świadomość” i samodzielność badawczo-naukową. W rezultacie przełożyło się to na publikacje i monografię, którą mogę uznać za osiągnięcie naukowe.

4. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. nr 65, poz. 595 ze zm.)

4.1. Tytuł osiągnięcia naukowego/artystycznego:

*Ekonomia odkrycia naukowego. Analiza krytyczna*²;

4.2. Autor/autorzy, tytuł/tytuły publikacji, rok wydania, nazwa wydawnictwa, recenzenci wydawniczy:

Do ważniejszych publikacji, które poprzedzają monografię *Ekonomia odkrycia naukowego. Analiza krytyczna*, traktowaną tutaj jako osiągnięcie naukowe, należą:

- a. R. Wojciechowska, *Between Economic Triumphalism and Anti-Economism*, w: „Ekonomia”, red. J. Sokołowski, M. Rękas, prace naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Wrocław 2016, nr 449, s. 709-717; [punkty MNiSW:10].
- b. R. Wojciechowska, *Methodological Pluralism In Economics*, w: „Ekonomia”, red. J. Sokołowski, M. Rękas, prace naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Wrocław 2017, nr 489, s. 474-482; [punkty MNiSW:10].

---

² R. Wojciechowska, *Ekonomia odkrycia naukowego. Analiza krytyczna*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2017 r.

- c. R. Wojciechowska, *Kooperacja ekonomii i psychologii. Analiza metanaukowa, w: Psychologia na usługach ekonomii. Analiza krytyczna związku ekonomii i psychologii*, R. Wojciechowska, E. Wrońska-Bukalska, E. Kucharska-Stasiak, Texter, Warszawa 2017, monografia, s.; [punkty MNiSW:25].
- d. R. Wojciechowska, *Kooperacja ekonomii z innymi naukami*, w: „Paradygmaty w naukach ekonomicznych: wyzwania XXI wieku”, red. R. Bartkowiak, M. Matusiewicz, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2017, s. 387-398; [punkty MNiSW:5].

4.3. Omówienie celu naukowego/artystycznego ww. pracy/prac i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania:

W monografii *Ekonomia odkrycia naukowego. Analiza krytyczna*³ szukałam odpowiedzi na dwa główne problemy badawcze:

1. Dlaczego ekonomia powinna opierać się na standardach logicznych?
2. W których obszarach związek ekonomii i logiki jest konieczny?

W tym celu przeanalizowałam szereg problemów, które dotyczyły podstaw metodologicznych nauki, jej relacji z innymi naukami czy też proponowanych rozwiązań dla nauk społecznych. Wykorzystałam literaturę z obszaru ekonomii, prakseologii, filozofii nauk i logiki formalnej, semiotyki, metodologii ogólnej i metodologii ekonomii, historii myśli ekonomicznej, psychologii, socjologii, matematyki oraz lingwistyki. Krytyka literatury pozwoliła mi zaproponować dwie hipotezy badawcze:

1. Standardy logiki gwarantują racjonalność ekonomii jako nauki⁴.
2. Ekonomia powinna zbudować związek z logiką na dwóch głównych płaszczyznach: w procesie badawczym oraz przy tworzeniu wiedzy naukowej.

Słuszność hipotez roboczych sprawdzałam, wykorzystując podstawowe metody badawcze, takie jak analiza i synteza elementarna, przyczynowa i krytyczna w ujęciu wąskim i szerokim.

³ Tytuł monografii był zamierzony, gdyż nawiązuje do książki K. Poppera, sławnego filozofa nauki i metodologa, pt. *Logika odkrycia naukowego*, którego koncepcje (oraz jego uczniów) zostały wykorzystane w poszczególnych etapach jej tworzenia. Książkę wydano w 1959 roku pt. *The Logic of Scientific Discovery* (K. Popper, *The Logic of Scientific Discovery*, Hutchinson, London 1959).

⁴ A. Motycka, *Ideał racjonalności. Szkice i filozoficznych rozdrożach nauki*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1986, s. 17; J. Jarvie, *Toulmin and the Rationality of Science*, w: *Essays in Memory of Imre Lakatos*, eds. R. Cohen, P. Feyerabend, M. Wartofsky, „Boston Studies in the Philosophy of Science”, Dordrecht 1976, vol. XXIX, s. 311-333.

W monografii skupiłam się na typowych zagadnieniach z metodologii ekonomii, takich jak: język, narzędzia ekonomii, metody badawcze, problemy i hipotezy badawcze, definiowanie i klasyfikacja, weryfikacja i falsyfikacja, indukcja i dedukcja, wyjaśnianie i przewidywanie, modelowanie i konstruowanie założeń.

Monografia była rezultatem mojej ponad ośmioletniej pracy dotyczącej problematyki metodologii ekonomii, jej podstaw metanaukowych i obowiązujących paradygmatów. Wyniki badań własnych i statutowych opisywałam również w materiałach konferencyjnych, monografiach wieloautorskich oraz czasopismach ekonomicznych. Wymienione cztery publikacje (w punkcie 4.2.) pokazują ważniejsze etapy pracy naukowej, które później były podstawą szerszej analizy badawczej.

Celem pierwszej publikacji (*Between Economic Triumphalism and Anti-Economism*) była analiza krytyczna dwóch skrajnych stanowisk: ekonomicznego tryumfalizmu i antyeconomizmu. W artykule szukałam odpowiedzi na następujące pytania (problemy) badawcze:

1. Jakie ograniczenia wiążą się z przyjęciem tryumfalizmu ekonomicznego lub antyeconomizmu?
2. Które podejście jest odpowiednie dla współczesnej ekonomii?

Wykorzystując literaturę przedmiotu, przy zastosowaniu metod podstawowych (analizy, syntezy i porównania) przyjąłam następujące hipotezy robocze:

1. Podejścia skrajne, wynikające z nadmiernej krytyki lub bezkrytycznego zaufania wobec teorii ekonomii, są niewłaściwe. Blokują możliwość zmian i poprawy obecnej sytuacji ekonomii jako nauki.
2. Interdyscyplinarne podejście do obszaru badawczego, nowe zdefiniowanie *explanans* i *explanandum* umożliwi ekonomii rozwój i realizację funkcji poznawczej i komunikacyjnej nauki.
3. Właściwym kierunkiem rozwoju współczesnej ekonomii jest kooperacja z innymi naukami oraz przyjęcie podejścia pluralistycznego.

W artykule *Methodological Pluralism in Economics* skupiłam się na problemie metody badawczej w ekonomii. Szukałam odpowiedzi na trzy główne pytania badawcze:

1. Jakie podejścia do metody badawczej dominują w nauce i ekonomii?
2. Jaką metodę powinno się stosować w procesie uzasadniania pośredniego twierdzeń ekonomicznych?
3. Jakie stanowisko metodologiczne jest najlepsze poznawczo dla ekonomii?

Wykorzystałam metody podstawowe, które pozwoliły mi przyjąć następujące

hipotezy robocze:

1. Fundamentalnym problemem ekonomii jest brak porządku metodologicznego, czyli reguł i zasad, które regulowałyby sposób przeprowadzania badań naukowych czy sposobu tworzenia wiedzy naukowej. Najlepszym rozwiązaniem wydaje się pluralizm metodologiczny w wersji umiarkowanej, który pozwala ekonomii rozwinąć się poznawczo.
2. Proces badawczy składa się z trzech części. Wybór określonej metody badawczej wpływa na rezultat badawczy. Indukcja i dedukcja nie powinny być traktowane jako substytucyjne, tylko jako komplementarne, szczególnie że stosuje się je na innym etapie badawczym.
3. Koncepcja pluralizmu metodologicznego wydaje się być najlepszym rozwiązaniem dla ekonomii. W ujęciu metanaukowym takie rozwiązanie określa sposób prowadzenia procedury badawczej, tak by zapewnić szersze ujęcie i intersubiektywny porządek, a z drugiej nie krępuje twórczej myśli (w tym „kontekstu odkrycia” naukowego) ⁵.

W omawianych artykułach postulowałam wprowadzenie określonych rozwiązań metodologicznych. Przede wszystkim istotne jest usprawnienie procesu badawczego w ekonomii przez dokładny opis prowadzonych badań, dla każdej z faz badawczych. K. Popper określił to jako koroboracja, czyli „zapisu testów i sprawdzianów, które badana teoria przeszła z powodzeniem, w których wykazała »hart«” ⁶. Taka procedura daje możliwość sprawdzania i krytyki wyników badawczych. Druga kwestia, to naukowe programy badawcze, o których pisał I. Lakatos⁷. Ich istotą jest stworzenie odpowiednich struktur dla tez, twierdzeń i hipotez badawczych, które formułuje się w ramach danej dyscypliny naukowej. Sposób sprawdzania ich wartości logicznej lub słuszności, uwarunkowany weryfikacją lub falsyfikacją pozwala podzielić je na dwie grupy. Pierwsza tworzy twardy rdzeń naukowy, a druga pas ochronny. Rdzeń składa się z twierdzeń nefalsyfikowalnych, prawdziwych i przyjętych, które nie podlegają konfrontacji z doświadczeniem. Pas

---

⁵ Ł. Hardt, *Rozwój ekonomii kosztów transakcyjnych a wzrost różnorodności współczesnej ekonomii*, „*Ekonomista*” 2010, nr 1, s. 31.

⁶ A. Chmielewski, *Filozofia Poppera. Analiza krytyczna*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 1995, s. 70.

⁷ I. Lakatos, *Dowody i refutacje. Logika odkrycia matematycznego*, TIKKUN, Warszawa 2005.

ochronny tworzą zaś teorie, które są spójne z twardym rdzeniem⁸. Taka propozycja dla ekonomii jest bardzo atrakcyjna poznawczo, gdyż zwiększa jakość wiedzy naukowej. Dzięki zaś regułom racjonalności oraz rzetelności naukowej możliwe jest zrealizowanie podstawowych funkcji ekonomii jako nauki.

W końcu nie można zapomnieć o racjonalnej i krytycznej postawie badacza, odpowiedzialności za słowa i etyce badawczej, pamiętając, że „nauka jest tym, co za naukę uznają ludzie spełniający społeczną rolę uczonych”⁹. Racjonalna postawa nie oznacza jednak, że głoszone twierdzenia są prawdziwe lub w pełni uzasadnione, tylko, że na mocy przyjętych przesłanek, przeprowadzonych testów sprawdzających na tym etapie poznania „głosimy, stanowczość dającą się mierzyć wielkością ryzyka, które w imię tych twierdzeń gotowi jesteśmy wziąć na siebie, była proporcjonalna do stopnia uzasadnienia”¹⁰.

Dwie kolejne publikacje: monografia *Psychologia na usługach ekonomii. Analiza krytyczna związku ekonomii i psychologii* oraz artykuł *Kooperacja ekonomii z innymi naukami* dotyczyły otoczenia zewnętrznego ekonomii, czyli jej relacji z innymi naukami. Analizowałam naturę licznych związków, które powstały, gdy ekonomia zrezygnowała z dominacji (w naukach społecznych) na rzecz kooperacji. Z pewnością rozszerzyło to jej obszar badawczy, zwiększyło możliwości wyjaśniania i przewidywania zjawisk społeczno-gospodarczych. Nie rozwiązało to jednak problemów metodologicznych, które nasiliły się w wyniku współpracy z naukami o odmiennych metodach badawczych i języku. Liczne badania interdyscyplinarne, multidyscyplinarne, transdyscyplinarne, pluridyscyplinarne, syndyscyplinarne oraz crossdyscyplinarne, obok oczywistych walorów poznawczych, stanowią przyczynę nadmiernego rozmycia pojęciowego oraz mogą wpłynąć na utratę tożsamości naukowej przez ekonomię.

Do monografii *Psychologia na usługach ekonomii. Analiza krytyczna związku ekonomii i psychologii* napisałam wstęp, pierwszy rozdział i zakończenie. Monografia powstała jako wynik wspólnych badań międzyuczelnianych¹¹ z prof. E. Kucharską-Stasiak (Uniwersytet Łódzki) i prof. E. Wrońską-Bukalską (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie).

---

⁸ Tamże, s. 142-143.

⁹ Chmielewski A., *Filozofia Poppera. Analiza krytyczna*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 1995, s.130.

¹⁰ K. Ajdukiewicz, *Język i poznanie*, t.2, PWN, Warszawa 1965, s. 269.

¹¹ Byłam koordynatorem projektu, nr MO 236, Warszawa 2017, mój udział to 40%.

Celem publikacji była analiza związku ekonomii i psychologii pod kątem ich osobliwości, języka i metod badawczych. Szukałam odpowiedzi na następujące problemy badawcze:

1. Dlaczego ekonomia i psychologia powinny współpracować?
2. W jaki sposób problem racjonalności zostaje rozwiązany przez psychologię?
3. Jakie obszary praktyki gospodarczej wymagają rozszerzenia badawczego (pojęciowego, modelowego, dotyczącego metody i języka) na podstawie dorobku psychologii?

Kolejność pytań nie była przypadkowa, gdyż są one przyporządkowane do poszczególnych rozdziałów, gdzie zostały rozbudowane o problemy szczegółowe.

W badaniu wykorzystano metody badawcze podstawowe: głównie analizę literatury przedmiotu (rozdział pierwszy, drugi i trzeci), analizę i syntezę krytyczną (rozdział pierwszy, drugi i trzeci), porównanie krytyczne (rozdział pierwszy i drugi) oraz metody dodatkowe, szczegółowe: analizę SWOT (rozdział pierwszy), metodę *case study* (rozdział trzeci) i odwołanie się do wyników uzyskanych metodą ankietową (rozdział trzeci). Ich zastosowanie pozwoliło przyjąć hipotezy robocze, których słuszność sprawdzano w kolejnych częściach monografii:

1. Kooperacja ekonomii i psychologii jest szansą rozwojową dla obu nauk.
2. Współpraca z psychologią umożliwia ekonomii utrzymanie założenia racjonalności, ale rozszerzonego i zmodyfikowanego. Dodatkowo wyjaśnianie zjawisk ekonomicznych musi opierać się na badaniach psychologicznych dotyczących zachowań nieracjonalnych i irracjonalnych.
3. W sytuacjach, których podmiot gospodarczy nie kieruje się logiką, schematem i racjonalnością trudno jest opisać i przewidywać na gruncie ekonomii klasycznej. W obszarach obarczonych niepewnością i ryzykiem (np. rynek finansowy, rynek nieruchomości) ekonomia musi opierać się na psychologii.

W pierwszym rozdziale (mojego autorstwa) pt.: *Kooperacja ekonomii i psychologii. Analiza metanaukowa* porównałam obie nauki pod kątem ich języka, metod badawczych, czyli wyznaczników jakości wiedzy naukowej. Dlatego też oceniałam walory „naukowości”, osobliwości językowe oraz proces badawczy ekonomii i psychologii. Wyniki analizy pozwoliły mi na wskazanie szans i zagrożeń,

możliwych korzyści i niebezpieczeństw wynikających z wzajemnej współpracy obu nauk.

Niewątpliwie ekonomia potrzebuje psychologii oraz psychologia potrzebuje ekonomii. Ich relacja nie jest jednak symetryczna i porównywalna. Ekonomia chce zwiększyć swoje możliwości wyjaśniania i prognozowania zjawisk społeczno-gospodarczych, a psychologia szuka nowych obszarów badawczy, w których rozwija własny aparat poznawczy.

W artykule *Kooperacja ekonomii z innymi naukami* analizowałam związki ekonomii z naukami ścisłymi i społecznymi, głównie z: matematyką, fizyką, logiką, socjologią oraz psychologią. Dlatego postawiłam pytania badawcze:

1. Jaki rodzaj relacji tworzy ekonomia z matematyką, fizyką, logiką, socjologią oraz psychologią?
2. Czy związek z innymi naukami jest dla ekonomii twórczy, czy destrukcyjny?

Na podstawie metody analizy i syntezy elementarnej, przyczynowej i krytycznej w ujęciu wąskim i szerokim potwierdziłam słuszność hipotez badawczych:

1. Ekonomia z każdą z badanych dyscyplin stworzyła wyjątkowe, odmienne relacje. W związku z matematyką i fizyką ekonomia „podała się” kolonizacji (relacja podrzędności). Z socjologią i psychologią sama wykazała zachowania imperialistyczne (relacja asymetryczna), które obecnie mają postać relacji interdyscyplinarnych. Z kolei do logiki podeszła narzędziowo (relacja nadrzędności). Każdy związek dał ekonomii co innego: metodę, narzędzia, język, wspólny obszar badań lub był fundamentem dla takich subdyscyplin, jak ekonomia matematyczna, ekonometria, ekonofizyka, metodologia ekonomii, nowa socjologia ekonomiczna, psychologia ekonomiczna i ekonomia behawioralna.
2. Wszystkie relacje można uznać za twórcze, gdy nie zmieniają podstawowych funkcji ekonomii. Największe jednak możliwości rozwojowe dają współczesnej ekonomii nauki: socjologia i psychologia oraz ich połączenie, czyli psychospołeczne uwarunkowania. Analiza problemu pokazała, że ekonomia jest nauką interdyscyplinarną, nie tylko społeczną, kompleksową, lecz także indukcyjno-dedukcyjną.

Powyższe publikacje odnoszą się do problematyki badanej w metodologii ekonomii i filozofii nauki. Nie jest to popularny kierunek badań, ale wydaje się

konieczny, jeśli jego celem jest szukanie prawdy, która wydaje się zawsze być zakorzeniona w wcześniejszej wiedzy, oświetlona „w snopie światła rzuconym przez wczorajszy reflektor”¹².

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

5.1. Pozostałe prace naukowe:

Moje pozostałe prace naukowo-badawcze wykonane po uzyskaniu stopnia doktora dotyczą czterech obszarów: metodologii ekonomii, rynku pracy (w aspekcie społeczno-ekonomicznym), zarządzania zasobami ludzkimi oraz dydaktyki. Omówię tylko pierwsze trzy, ponieważ czwarta jest opisana w punkcie 6 (tj. Doświadczenie dydaktyczne).

Prace naukowe dotyczące metodologii ekonomii to:

- a. R. Wojciechowska, *Zastosowanie logiki w ekonomii. Analiza metodologiczna nauk ekonomicznych*, w: *Nauki ekonomiczne w świetle nowych wyzwań gospodarczych*, red. R. Bartkowiak, J. Ostaszewski, materiały konferencyjne, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2010, s. 25-32.
- b. R. Wojciechowska, *Fundament współczesnej ekonomii*, w: „*Ekonomia*”, red. J. Sokołowski, G. Węgrzyn, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Wrocław 2011, prace naukowe 168, s. 401-410.
- c. R. Wojciechowska, *Wnioskowanie we współczesnej ekonomii*, w: *Ekonomia, nauki o zarządzaniu, finanse i nauki prawne wobec światowych przemian kulturowych, społecznych, gospodarczych i politycznych*, red. R. Bartkowiak, J. Ostaszewski, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2011, s. 103-112.
- d. R. Wojciechowska, *Sprawdzanie hipotez badawczych w ekonomii*, w: *Dorobek ekonomii, finansów i nauk o zarządzaniu oraz jego praktyczne wykorzystanie na przełomie XX i XXI wieku*, red. R. Bartkowiak, J. Ostaszewski, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2012, s. 747-754.

---

¹² K. Popper, *Wiedza obiektywna. Ewolucyjna teoria epistemologiczna*, PWN, Warszawa 2002, s. 409.

- e. R. Wojciechowska, *Problem metody badawczej w ekonomii*, w: „Ekonomia”, red. J. Sokołowski, G. Węgrzyn, M. Rękas, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Wrocław 2012, prace naukowe nr 245, s. 643-651.
- f. R. Wojciechowska, *Źródła wiedzy ekonomicznej*, w: *Wiedza i bogactwo narodów: Kapitał ludzki, globalizacja i regulacja w skali światowej. Ekonomia i finanse*, red. R. Bartkowiak, P. Wachowiak, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2013, s. 229-236.
- g. R. Wojciechowska, *Wieloznaczności językowe współczesnej ekonomii*, w: „Ekonomia”, red. J. Sokołowski, M. Rękas, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Wrocław 2013, prace naukowe nr 305, s. 813-822.
- h. R. Wojciechowska, *Kryterium demarkacji we współczesnej ekonomii*, w: *Nauki ekonomiczne w XXI wieku. Stan obecny i perspektywy rozwoju*, red. R. Bartkowiak, P. Wachowiak, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2014, s. 31-40.
- i. R. Wojciechowska, *Schemat wiedzy naukowej w ekonomii*, w: „Ekonomia”, red. J. Sokołowski, M. Rękas, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Wrocław 2014, prace naukowe nr 347, s. 514-521.
- j. R. Wojciechowska, *Dyskretny urok hipotezy*, w: „Kwartalnik Historii Myśli Wiedzy Ekonomicznej”, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2014, nr 1, s. 143-154.
- k. R. Wojciechowska, *Weryfikacja kontra falsyfikacja. Testowanie hipotez w naukach ekonomicznych*, w: *Nauki ekonomiczne a praktyka gospodarcza, wzajemna zależność*, red. R. Bartkowiak, P. Wachowiak, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2015, s. 147-158.
- l. R. Wojciechowska, *Kryzys metodologiczny w ekonomii*, w: *Nowe paradygmaty w naukach ekonomicznych*, red. R. Bartkowiak, P. Wachowiak, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2016, s. 323-334.
- m. R. Wojciechowska, *Kompas metodologiczny w ekonomii*, w: *Metodologia badań naukowych w naukach ekonomicznych*, R. Wojciechowska, T. Nowogródzka, I. Miciuła, Texter, Warszawa 2016, s. 146.
- n. R. Wojciechowska, *Logika procesu badawczego w ekonomii*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2016, s. 152.

Wymienione powyżej publikacje stanowią rezultat badań naukowych, które dotyczyły źródeł wiedzy naukowej, kryterium demarkacji, procesu badawczego, schematu tworzenia wiedzy ekonomicznej, metody badawczej oraz języka naukowego. Wszystkie te zagadnienia stanowią czynniki lub istotne elementy, które określają poziom wiedzy naukowej. W kontekście osobiwości ekonomii są bardzo ważną determinantą jej rozwoju.

Celem publikacji *Źródła wiedzy ekonomicznej* było pokazanie, że ekonomia jest nauką teoretyczną i empiryczną, a jakość jej wiedzy zależy od konkretnego źródła pozyskania danych. To z kolei warunkuje wybór metod badawczych, co opisałam w artykułach: *Problem metody badawczej w ekonomii* oraz *Weryfikacja kontra falsyfikacja. Testowanie hipotez w naukach ekonomicznych*. Ekonomia szuka więc rozwiązań dla problemów fundamentalnych (*Fundament współczesnej ekonomii*). Jednak brak konkretnych rozwiązań powoduje kryzys zaufania wobec ekonomii jako nauki (*Kryzys metodologiczny w ekonomii*). Dlatego dobrym rozwiązaniem jest wykorzystanie dorobku logiki (*Zastosowanie logiki w ekonomii. Analiza metodologiczna nauk ekonomicznych*), usprawnienie procesu badawczego (*Schemat wiedzy naukowej w ekonomii*), w kwestii formułowania i sprawdzania hipotez badawczych (*Dyskretny urok hipotezy i Sprawdzanie hipotez badawczych w ekonomii*) oraz wnioskowania (*Wnioskowanie we współczesnej ekonomii*). Dodatkowo bardzo istotne jest zadbanie o większą precyzję językową (*Wieloznaczności językowe współczesnej ekonomii*) i oddzielenie tego, co naukowe od tego, co pseudonaukowe (*Kryterium demarkacji we współczesnej ekonomii*).

Z kolei kolejna publikacja: *Metodologia badań naukowych w naukach ekonomicznych* stanowi rezultat badawczy badań międzyuczelnianych, których byłam koordynatorem. Razem z dr inż. T. Nowogródzką (Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach) i dr inż. I. Miciułą (Uniwersytet Szczeciński) opisaliśmy reguły poprawności metodologicznej w procesie tworzenia wiedzy ekonomicznej dla ekonomii, nauk o zarządzaniu i finansach. Dodatkowo każdy z Autorów analizował osobiwości poszczególnych dyscyplin, wykazując ich możliwości i ograniczenia. Napisałam w publikacji wstęp, rozdział pierwszy i zakończenie¹³.

Celem rozdziału (mojego autorstwa) pt. *Kompas metodologiczny w ekonomii* była charakterystyka poszczególnych faz procesu badawczego, uwzględniając

---

¹³ Byłam koordynatorem projektu, nr MO201, Warszawa 2017, mój udział to 40%.

specyfikę ekonomii, czyli jej język, dobór metod uzasadniania, sprawdzania hipotez, modelowania, wyjaśniania i przewidywania zjawisk społeczno-gospodarczych. Przeanalizowałam również źródła i cechy wiedzy naukowej, klasyfikacje nauk, ich cechy, podobieństwa i różnice.

Celem ostatniej z wymienionych publikacji, pt.: *Logika procesu badawczego w ekonomii* było pokazanie walorów naukowych ekonomii jako nauki oraz zagrożeń wynikających z braku fundamentów metodologicznych. Szukano też przyczyn i skutków związków ekonomii z naukami ścisłymi, innymi społecznymi i ekonomicznymi, które zmieniają obszar przedmiotowy i metanaukowy współczesnej ekonomii. Dlatego postawiłam dwa główne pytania badawcze:

1. Dlaczego ekonomia powinna oprzeć się na dorobku naukowym logiki, szczególnie na analizie języka i metodologii?
2. Czy związki z innymi naukami są ekonomii potrzebne?

Analiza i synteza krytyczna literatury pozwoliła mi potwierdzić słuszność hipotez badawczych:

1. Ekonomia ma naturalne predyspozycje do ujęć formalistyczno-dedukcyjnych.
2. Wykorzystując reguły metodologiczne i semiotyczne, można zbudować schemat tworzenia ekonomicznej wiedzy naukowej.
3. Wykorzystanie logiki zwiększy jakość wiedzy naukowej ekonomii. Umożliwi bowiem interdyscyplinarną sprawdzalność, otwartość i systematyczność.
4. Metodologia i logika zapewniają ekonomii porządek, właściwe fundamenty wiedzy ekonomicznej. Dzięki procesowi badawczemu, opierającemu się nie na dowolności, tylko na logicznym procesie badawczym, kolejne czynności badawcze będą ze sobą ściśle powiązane, komplementarne i spójne.

W książce analizowałam problemy współczesnej ekonomii dotyczące jej fundamentów. Wykazałam konieczność podjęcia działań naprawczych dotyczących podstawowych czynności badawczych. Przeanalizowałam najważniejsze cechy problemów badawczych, hipotez, tez, praw, teorii oraz modeli, które powinny wystąpić w procesie badawczym ekonomii. Omówiłam problem metody oraz wskazałam najważniejsze wady i zalety proponowanych w nauce metod sprawdzania słuszności hipotez, udowadniania tez i uzasadniania teorii. W tej kwestii najczęściej przyjmuje się, że ekonomia ma problem z indukcją i falsyfikacją. Analiza pokazała jednak, że ekonomia ma problem, ale z dedukcją, bo jej nie stosuje lub wykorzystuje

błędnie. Dodatkowo przeanalizowałam problem weryfikacji i falsyfikacji, które stanowią wyznacznik naukowości ekonomii.

Opisana powyżej publikacja była wynikiem badań statutowych nr KZiF/S23/15. Założyłam, że będzie to rozprawa habilitacyjna. Jednak, ze względów formalnych (zmiana terminu zakończenia badań i recenzji wydawniczych), musiałam szybciej wydać książkę jako rezultat badawczy przeprowadzonych przeze mnie badań. Rektor SGH, zaproponował napisanie wersji drugiej (rozszerzonej) książki, która będzie również osiągnięciem naukowo-badawczym. Dlatego monografia *Ekonomia odkrycia naukowego* odnosi się do podjętych wcześniej badań. Są one znacznie rozszerzone i pogłębione. Stanowią również autorskie i samodzielne podejście do badanych zagadnień. Zmieniłam tytuł książki, gdyż mimo że struktura pracy została zmodyfikowana w małym stopniu, to jej zawartość, czyli treść merytoryczna znacznie się różni od książki *Logika procesu badawczego w ekonomii*¹⁴. W każdym miejscu, w którym analizuję podobne zagadnienia, zaznaczam jego źródło i dalsze wykorzystanie.

Oprócz opisanych powyżej prac badałam problemy rynku pracy, co przełożyło się na publikacje:

- a. R. Wojciechowska, *Zasadność obliczania naturalnej stopy bezrobocia dla Polski*, w: *Gospodarka, przedsiębiorstwo, konsument a wyzwania europejskie*, red. A. Skowronek-Mielczarek, J. Nowakowski, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2004, s. 40-47.
- b. R. Wojciechowska, *Badanie bezrobocia długoterminowego w Polsce*, w: „Menedżer”, Akademia Podlaska w Siedlcach, Siedlce 2004, nr 9-10, s. 7-14.
- c. R. Wojciechowska, *Rola instytucji na lokalnym rynku pracy*, w: *Czynniki rozwoju regionalnego*, red. B. Plawgo, Wyższa Szkoła Administracji Publicznej, Białystok 2005, tom 1, s. 365-374.
- d. R. Wojciechowska, *Niepełna informacja na rynku pracy*, w: *Szkice ze współczesnej teorii ekonomii*, red. W. Pacho, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2005, s. 95-123.
- e. R. Wojciechowska, *Problem bezrobocia pozornego*, w: *Bezrobocie w Polsce – diagnoza sytuacji, pożądane kierunki w ograniczaniu bezrobocia*, red. J. Ostaszewski, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2006, s. 191-202.

---

¹⁴ Zgodnie z sugestią Recenzenta.

- f. R. Wojciechowska, *Wnioski z konferencji*, w: *Bezrobocie w Polsce – diagnoza sytuacji, pożądane kierunki w ograniczaniu bezrobocia*, red. J. Ostaszewski, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2006, s. 9-17.
- g. R. Wojciechowska, *Wpływ zasiłków na postawy bezrobotnych w Polsce*, w: *W stronę teorii i praktyki zarządzania*, red. J. Ostaszewski, M. Zalewska, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2006, s. 33-40.
- h. R. Wojciechowska, *Rola państwa na rynku pracy w Polsce*, w: *Ekonomiczne i finansowe uwarunkowania procesów w gospodarce*, red. R. Bartkowiak, J. Ostaszewski, M. Zalewska, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2007, s. 47-56.
- i. R. Wojciechowska, *Pomiar efektywności aktywnych programów rynku pracy w Polsce*, w: *O nowy ład gospodarczy w Polsce*, red. R. Bartkowiak, J. Ostaszewski, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2008, s. 101-112.
- j. R. Wojciechowska, *Teorie poszukiwań pracy*, w: *Gospodarka polski, system funkcjonowania i zarządzania w dobie globalizacji i internacjonalizacji procesów ekonomicznych*, red. R. Bartkowiak, J. Ostaszewski, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2009, s. 635-644.
- k. R. Wojciechowska, *Histereza bezrobocia w Polsce*, w: „Kwartalnik Historii Myśli Ekonomicznej”, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2010, nr 4/2010, s. 158-176.
- l. R. Wojciechowska, *Problemy współczesnego rynku pracy w Polsce*, w: *Dobór pracowników w organizacji wobec wyzwań rynku pracy*, red. J. Kardas, E. Multan, Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Siedlce 2012., s. 37-48.
- m. R. Wojciechowska, *Bezrobocie, ubóstwo i wykluczenie społeczne a cebulowa teoria szczęścia*, w: *Spółeczna granica wzrostu gospodarczego. Przyczynek do ekonomii szczęścia*, red. R. Bartkowiak, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2013, s. 49-78.

Problematyka rynku pracy interesowała mnie od strony teoretycznej i empirycznej. Analizowałam więc teorie rynku pracy, w tym teorie poszukiwań pracy (*Teorie poszukiwań pracy*), instytucje rynku pracy (*Rola instytucji na lokalnym rynku pracy*), histerezę (*Histereza bezrobocia w Polsce*) czy rolę informacji w procesie poszukiwania pracy (*Niepełna informacja na rynku pracy*). Dodatkowo szukałam

czynniki, które warunkują bezrobocie strukturalne, frykcyjne, instytucjonalne (*Rola państwa na rynku pracy w Polsce*), pozorne (wprowadziłam pojęcie „symulowane”), długotrwałe (*Badanie bezrobocia długoterminowego w Polsce*) i naturalne (*Zasadność obliczania naturalnej stopy bezrobocia dla Polski*). Stworzyłam własny sposób oceny postaw bezrobotnych na rynku pracy, którego podstawą była motywacja i aktywność osób pozbawionych zatrudnienia (*Pomiar efektywności aktywnych programów rynku pracy w Polsce*). Uwzględniłam w ocenie postaw bezrobotnych uwarunkowania psychospołeczne, zaangażowanie w rolę zawodową i wartościowanie pracy. Dopełnieniem zaś powyższych zależności była analiza szczegółowa: cechy demograficznych (wiek, płeć i wykształcenie) oraz dwóch ważnych aspektów: wizerunek społeczny bezrobotnego i czas pozostawania bez pracy, które stanowią ważne determinanty postaw bezrobotnych. Niewłaściwe lub negatywne postawy bezrobotnych wywołują atrofię zachowań, która powoduje utratę motywacji, co może prowadzić do ubóstwa i wykluczenia społecznego (*Wpływ zasiłków na postawy bezrobotnych w Polsce oraz Bezrobocie, ubóstwo i wykluczenie społeczne a cebulowa teoria szczęścia*). Dzięki temu mogłam wskazać największe problemy rynku pracy w Polsce, uwarunkowane nie tylko zmianami gospodarczymi, czy ekonomicznymi, lecz także społecznymi i psychologicznymi, kulturowymi lub pokoleniowymi (*Problemy współczesnego rynku pracy w Polsce i Wnioski z konferencji*).

Współpraca z różnymi ośrodkami naukowymi, które badały problemy nauk o zarządzaniu, często z pogranicza zarządzania i ekonomii, zaowocowały również publikacjami dotyczącymi zasobów ludzkich:

- a. R. Wojciechowska, *Motywowanie potencjału osobowego w teorii ekonomii*, w: *Procedury zarządzania współczesnymi organizacjami. Kształtowanie zasobów osobowych organizacji*, red. J. Kardas, Akademia Podlaska, Siedlce 2006, s. 25-32.
- b. R. Wojciechowska, *Zachowanie człowieka a patologia w organizacji*, w: *Procedury zarządzania współczesnymi organizacjami. Kształtowanie zasobów osobowych organizacji*, red. J. Kardas, Akademia Podlaska, Siedlce 2006, s. 215-222.
- c. R. Wojciechowska, *Wartościowanie pracy w organizacji*, w: *Kapitał intelektualny podstawą konkurencyjności przedsiębiorstwa*, red. J. Kardas, Akademia Podlaska, Warszawa 2008, s. 212-218.

- d. R. Wojciechowska, *Mobbing jako blokada rozwoju organizacji*, w: *Zarządzanie rozwojem organizacji w społeczeństwie informacyjnym*, red. A. Stabryła, Studia i Prace UE w Krakowie, Kraków 2008, nr 1, t. 2/ 2008, s. 663-670.
- e. R. Wojciechowska, *Zachowania etyczne a problem efektywności w ekonomii*, Studia Ekonomiczne, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, Katowice 2014, nr 180, cz. 1, s. 231-239.

W podanych pięciu pracach analizowałam problem wartościowania pracy (*Wartościowanie pracy w organizacji*), motywowania pracowników (*Motywowanie potencjału osobowego w teorii ekonomii*), walki z mobbingiem (*Mobbing jako blokada rozwoju organizacji*) i zachowaniem etycznym w miejscu pracy (*Zachowania etyczne a problem efektywności w ekonomii* oraz *Zachowanie człowieka a patologia w organizacji*). Nadal były to problemy związane z rynkiem pracy, ale w skali mikro, w odniesieniu do przedsiębiorstwa lub organizacji. Wykorzystałam w publikacjach dorobek ekonomii i nauk o zarządzaniu, co dało mi szersze spojrzenie na analizowane problemy.

5.2. Kierowanie lub udział w projektach badawczych (badaniach własnych i statutowych):

Kierowałam następującymi projektami badawczymi:

- a. *Bezrobocie symulowane*, badania własne, SGH, Warszawa 2004;
- b. *Bezrobocie w krajach Europy Środkowo-Wschodniej po okresie transformacji*, badania własne, SGH, Warszawa 2005;
- c. *Ocena aktywnej polityki państwa na rynku pracy w Polsce w latach 1990-2005*, badania własne, SGH, Warszawa 2006-2007;
- d. *Skutki bezrobocia w ujęciu regionalnym*, badania własne, AP, 2006;
- e. *Teorie poszukiwań pracy*, badania własne, SGH, Warszawa 2008;
- f. *Płaca motywacyjna w Polsce*, badania własne, SGH, Warszawa 2009;
- g. *Analiza polityki makroekonomicznej w Polsce na podstawie modelu IS-LM*, badania własne, SGH, Warszawa 2010;
- h. *Proces badawczy w naukach ekonomicznych*, badania naukowe dla młodych naukowców, SGH, Warszawa 2011;

- i. *Kompas metodologiczny w ekonomii*, badania statutowe, kierownik projektu, SGH, Warszawa 2014-2016, realizowane również w ramach projektu międzyuczelnianego;
- j. *Psychologia ekonomiczna. Analiza wspólnych obszarów badawczych ekonomii i psychologii*, badania statutowe, kierownik projektu, SGH, Warszawa 2017, realizowane również w ramach projektu międzyuczelnianego;

Brałam także udział w następujących projektach badawczych:

- a. *Współczesna ekonomia jako narzędzie opisu polskiej gospodarki*, badania statutowe, kierownik projektu: W. Pacho, SGH, Warszawa 2004;
- b. *Bezrobocie a PKB. Analiza empiryczna*, badania statutowe, kierownik projektu: W. Pacho, SGH, Warszawa 2005;
- c. *Postawy bezrobotnych a kapitał społeczny*, badania statutowe, kierownik projektu: Z. Staniek, SGH, Warszawa 2008-2009;
- d. *Ekonomia szczęścia*, badania statutowe, kierownik projektu: R. Bartkowiak, SGH, Warszawa 2011-2012;
- e. *Nauki ekonomiczne w XXI wieku. Stan obecny i perspektywy rozwoju*, kierownik projektu: P. Wachowiak, SGH, Warszawa 2013-2014;

5.3. Nagrody za działalność naukową i dydaktyczną:

Podczas swojej kariery dydaktyczno-naukowej otrzymałam następujące nagrody:

- a. Nagroda indywidualna Rektora Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, II stopnia, 14.10.2004 r.
Za osiągnięcia w dziedzinie naukowej za pracę doktorską pt.: „Problem bezrobocia długotrwałego w Polsce w latach dziewięćdziesiątych”.
- b. Nagroda zespołowa Rektora Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, I stopnia, 14.10.2006 r.
Za osiągnięcia w dziedzinie działalności naukowej za książkę pt.: „Szkice we współczesnej teorii ekonomii”.
- c. Nagroda indywidualna Dziekana KZiF Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, 14.10.2006 r.
Za osiągnięcia: moderacja konferencji podczas Sympozjum KZiF.

- d. Nagroda indywidualna Rektora Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, II stopnia, 14.10.2010 r.
Za osiągnięcia w dziedzinie działalności dydaktycznej.
- e. Nagroda zespołowa Rektora Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, I stopnia, 14.10.2012 r.
Za osiągnięcia w zakresie działalności dydaktycznej za podręcznik *Ekonomia w zarysie*.
- f. Nagroda zespołowa Rektora Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, III stopnia, 14.10.2013 r.
Za osiągnięcia w zakresie działalności dydaktycznej za podręcznik *Ekonomia w zarysie. Zbiór zadań z rozwiązaniami*.

5.4. Udział w konferencjach naukowych

Wyniki moich badań naukowych były przedstawione na następujących konferencjach, sympozjach i seminariach:

- a. R. Wojciechowska, *Zasadność obliczania naturalnej stopy bezrobocia dla Polski*, sympozjum pt.: „Gospodarka, przedsiębiorstwo, konsument a wyzwania europejskie”, SGH, Białowieża 2004 r.;
- b. R. Wojciechowska, *Zarządzanie wiedzą a bezrobocie*, konferencja pt.: „Uwarunkowania sukcesu przedsiębiorstwa w gospodarce opartej na wiedzy SUCCESS 2004”, UMCS, Kazimierz Dolny 2004 r.;
- c. R. Wojciechowska, *Rola instytucji na lokalnym rynku pracy*, konferencja pt.: Regionalizacja ekonomiczna Polska Północno-Wschodnia, Wyższa Szkoła Administracji Publicznej, Białystok 2005;
- d. R. Wojciechowska, *Problem bezrobocia pozornego oraz Wnioski z konferencji*, konferencja pt.: „Przedsiębiorczość”, SGH, Mikołajki 2006;
- e. R. Wojciechowska, *Wpływ zasiłków na postawy bezrobotnych w Polsce*, sympozjum pt.: „W stronę teorii i praktyki zarządzania i finansów”, SGH, Stare Jabłonki k/Piszu 2006;
- f. R. Wojciechowska, *Rola państwa na rynku pracy w Polsce*, sympozjum pt.: „Uwarunkowania procesów finansowania i zarządzania w gospodarce”, SGH, Mikołajki 2007;

- g. R. Wojciechowska, *Pomiar efektywności aktywnych programów rynku pracy w Polsce*, symposium pt.: „O nowy ład gospodarczy w Polsce”, SGH, Mikołajki 2008;
- h. R. Wojciechowska, *Mobbing jako blokada rozwoju organizacji*, konferencja pt.: „Zarządzanie rozwojem organizacji w społeczeństwie informacyjnym”, UE w Krakowie, Polańczyk 2008;
- i. Konferencja naukowa pt.: „Management 2008”, AP, Mościbrody 2008.
- j. R. Wojciechowska, *Teorie poszukiwań pracy*, symposium pt.: „Gospodarka Polski: system funkcjonowania i zarządzania w dobie globalizacji i internacjonalizacji procesów ekonomicznych”, SGH, Olsztyn 2009;
- k. R. Wojciechowska, *Zastosowanie logiki w ekonomii. Analiza metodologiczna nauk ekonomicznych*, symposium pt.: „Nauki ekonomiczne w świetle nowych wyzwań gospodarczych”, SGH, Ryn 2010;
- l. R. Wojciechowska, *Wnioskowanie we współczesnej ekonomii*, symposium pt.: „Ekonomia, nauki o zarządzaniu, finanse i nauki prawne wobec światowych przemian kulturowych, społecznych, gospodarczych i politycznych”, SGH, Augustów 2011;
Seminarium naukowe na temat: „Dobór pracowników do organizacji wobec wyzwań współczesnego rynku pracy”, Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Siedlce 2011.
- m. Seminarium dotyczyło problemów współczesnego rynku pracy, nowych wyzwań, zmiany oczekiwań pracobiorców i pracodawców oraz otoczenia społecznego, instytucjonalnego i prawnego w polskiej gospodarce.
- n. R. Wojciechowska, *Fundament współczesnej ekonomii*, konferencja pt.: „Problemy ekonomii, polityki ekonomicznej i finansów publicznych”, UE we Wrocławiu, Karpacz 2011;
- o. R. Wojciechowska, *Problem metody badawczej w ekonomii*, konferencja pt.: „Problemy ekonomii, polityki ekonomicznej i finansów publicznych”, UE we Wrocławiu, Karpacz 2012;
- p. R. Wojciechowska, *Sprawdzanie hipotez badawczych w ekonomii*, symposium pt.: „Dorobek ekonomii, finansów i nauk o zarządzaniu oraz jego praktyczne wykorzystanie na przełomie XX i XXI wieku”, SGH, Olsztyn 2012;

- q. R. Wojciechowska, *Źródła wiedzy ekonomicznej*, symposium pt.: „Wiedza i bogactwo narodów. Kapitał ludzki, globalizacja i regulacja w skali światowej”, SGH, Kraków 2013;
- r. R. Wojciechowska, *Wieloznaczności językowe współczesnej ekonomii*, konferencja pt.: „Problemy ekonomii, polityki ekonomicznej i finansów publicznych”, UE we Wrocławiu, Karpacz 2013;
- s. R. Wojciechowska, *Kryterium demarkacji we współczesnej ekonomii*, symposium pt.: „Nauki ekonomiczne w XXI w. Stan obecny i perspektywy rozwoju”, SGH, Sopot 2014;
- t. R. Wojciechowska, *Schemat wiedzy naukowej w ekonomii*, konferencja pt.: „Problemy ekonomii, polityki ekonomicznej i finansów publicznych”, UE we Wrocławiu, Karpacz 2014;
- u. R. Wojciechowska, *Zachowania etyczne a problem efektywności w ekonomii*, konferencja pt.: „Dokonywania współczesnej myśli ekonomicznej. Racjonalność, efektywność, etyka”, UE w Katowicach, Katowice 2014;
- v. R. Wojciechowska, *Weryfikacja kontra falsyfikacja. Testowanie hipotez w naukach ekonomicznych*, symposium pt.: „Nauki ekonomiczne a praktyka gospodarcza. Wzajemna zależność”, SGH, Sopot 2015;
- w. R. Wojciechowska, *Between Economic Triumphalism and Anti-Economism*, konferencja pt.: „Problemy ekonomii, polityki ekonomicznej i finansów publicznych”, UE we Wrocławiu, Karpacz 2016;
- x. R. Wojciechowska, *Kryzys metodologiczny w ekonomii*, symposium pt.: „Nowe paradygmaty w naukach ekonomicznych” SGH, Sopot 2016;
- y. R. Wojciechowska, *Kooperacja ekonomii z innymi naukami*, symposium pt.: „Paradygmaty w naukach ekonomicznych: wyzwania XXI wieku”, SGH, Olsztyn 2017;
- z. R. Wojciechowska, *Methodological Pluralism In Economics*, konferencja pt.: „Problemy ekonomii, polityki ekonomicznej i finansów publicznych”, UE we Wrocławiu, Karpacz 2017;

Dodatkowo byłam moderatorem:

- a. konferencji pt.: „Bezrobocie w Polsce – diagnoza sytuacji, pożądane kierunki w ograniczaniu bezrobocia”, SGH, Mikołajki 2006 (w ostatnim dniu konferencji).

- b. sympozjum naukowego pt.: „Metodyka prowadzenia badań naukowych i pisanie prac”, AP, Siedlce 2007.

5.5. Wskaźniki dokonań naukowych

Napisałam 73 tekstów naukowych, z czego 35 jest punktowanych. Suma punktów według MNiSW to 257. Liczba cytowań według źródła *BazEkon* to 19, o indeksie h-3. Według innego źródła *Google Scholar* liczba cytowań wynosi 10, a indeks h-2.

6. Doświadczenie dydaktyczne

Doświadczenie zawodowe, naukowe i pozanaukowe, poświadczane pracami wdrożeniowymi, projektowymi czy aplikacyjnymi, nie przeszkodziło mi w realizacji celów dydaktycznych.

Przez 17 lat stale kształcę się w obszarze umiejętności dydaktycznych, zarówno tych, które określa się jako wiedza merytoryczna, jak i umiejętności związanych z nowoczesnymi metodami, narzędziami nauczania, procesem dydaktycznym (projektowaniem, przebiegiem, kontrolą i oceną wyników kształcenia), zasadami metodycznymi oceny prac dyplomowych, różnymi formami aktywizującymi kształcenie, jak również zasadami dobrej komunikacji (techniki wystąpień publicznych, emisja głosu czy stworzenie właściwych relacji ze studentem). Dbalność o merytoryczną i techniczną formę zajęć dydaktycznych przełożyła się na dobre oceny prowadzonych przeze mnie zajęć zarówno przez studentów (najwyższa ocena to 4,95 na 5), jak i wizytujących zajęcia Kierowników Katedr (jako bardzo dobre).

Przez 6 lat wypromowałam ponad 10 studentów studiów magisterskich i ponad 11 licencjackich¹⁵. Od 10 lat jestem też egzaminatorem w zakresie ekonomii podczas obron prac dyplomowych.

Przez ponad 16 lat prowadziłam głównie zajęcia z przedmiotów (w SGH): Makroekonomia I, Makroekonomia II i Makroekonomia III, Mikroekonomia, Ekonomia pracy, Logika, Historia Myśli Ekonomicznej, Seminarium licencjackie, Seminarium magisterskie.

---

¹⁵ Podalam liczbę osób wypromowanych w SGH, których dane można sprawdzić w Wirtualnym Dziekanacie lub archiwum. Wypromowałam również około 80 osób w AP w Siedlcach, ale nie ma już dokumentów, które to potwierdzają.

Ponadto opracowałam dla studentów różnego rodzaju pomoce dydaktyczne: bazę pytań, podręczniki, artykuły, skrypty oraz *case study*, które były wykorzystywane również przez innych wykładowców.

Napisałam następujące podręczniki lub rozdziały w podręcznikach:

- a. R. Wojciechowska, *Elementarz z logiki dla studentów nauk ekonomicznych*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2009, 85 s.
- b. R. Wojciechowska, *Przewodnik metodyczny pisania pracy dyplomowej*, Difin, Warszawa 2010, 108 s.
- c. R. Wojciechowska, *Proces badawczy w naukach ekonomicznych*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2011, 73 s.
- d. R. Wojciechowska, *Makroekonomia-podstawowe pojęcia*, w: *Ekonomia w zarysie*, red. I. Zawiślińska, Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Warszawa 2011, s. 35-58.
- e. R. Wojciechowska, *Funkcjonowanie rynku*, w: *Ekonomia w zarysie*, red. I. Zawiślińska, Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Warszawa 2011, s. 59-78.
- f. R. Wojciechowska, *Makroekonomia- podstawowe pojęcia*, w: *Ekonomia w zarysie. Zbiór zadań*, red. I. Zawiślińska, Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Warszawa 2012, s. 33-40.
- g. R. Wojciechowska, *Funkcjonowanie rynku*, w *Ekonomia w zarysie. Zbiór zadań*, red. I. Zawiślińska, Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Warszawa 2012, s. 41-50.
- h. R. Wojciechowska, *Wybrane elementy organizacji i biznesu*, w: *Ekonomia w zarysie. Zbiór zadań*, red. I. Zawiślińska, Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Warszawa 2012, s. 219-236.
- i. R. Wojciechowska, *Podstawowe problemy metodologii ekonomii*, w: *Ekonomia wybrane zagadnienia z mikroekonomii i makroekonomii*, red. I. Zawiślińska, Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Warszawa 2017, s. 59-78.
- j. R. Wojciechowska, *Podstawowe problemy ekonomii*, w: *Ekonomia wybrane zagadnienia z mikroekonomii i makroekonomii*, red. I. Zawiślińska, Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Warszawa 2017, s. 59-78.

Napisałam następujące artykuły dla studentów:

- a. R. Wojciechowska, *Pojęcie bezrobocia*, www.kariera.sgh.waw.pl [2009].

- b. R. Wojciechowska, *Rodzaje bezrobocia*, www.kariera.sgh.waw.pl [2009].
- c. R. Wojciechowska, *Dwie stopy bezrobocia*, www.kariera.sgh.waw.pl [2010].
- d. R. Wojciechowska, *Rynek pracy w Polsce- ujęcie teoretyczne*, www.kariera.sgh.waw.pl [2010].
- e. R. Wojciechowska, *Grupy zagrożone bezrobociem na rynku pracy w Polsce*, www.kariera.sgh.waw.pl [2010].
- f. R. Wojciechowska, *Bezrobocie długoterminowe w Polsce*, www.kariera.sgh.waw.pl [2010].
- g. R. Wojciechowska, *Bezrobocie symulowane w Polsce*, www.kariera.sgh.waw.pl [2010].
- h. R. Wojciechowska, *Pieniądze to nie wszystko*, www.kariera.sgh.waw.pl, [2011].
- i. R. Wojciechowska, *Mobilność zawodowa na rynku pracy*, www.kariera.sgh.waw.pl, [2011].
- j. R. Wojciechowska, *Pokolenie X, Y na rynku pracy*, www.kariera.sgh.waw.pl [2012].
- k. R. Wojciechowska, *Efektywność a etyka w miejscu pracy*, www.kariera.sgh.waw.pl [2012].

Napisałam następujące skrypty do zajęć (przygotowane dla studentów):

- a. R. Wojciechowska, *Model Solowa*, www.sgh.waw.pl/ktsr/materialy, materiały dydaktyczne, SGH, Warszawa 2005.
- b. R. Wojciechowska, *Teorie poszukiwań pracy*, www.sgh.waw.pl/ktsr/materialy, materiały dydaktyczne, SGH, Warszawa 2005.
- c. R. Wojciechowska, *Płaca efektywnościowa*, www.sgh.waw.pl/ktsr/materialy, materiały dydaktyczne, SGH, Warszawa 2005.
- d. R. Wojciechowska, *Bezrobocie*, www.sgh.waw.pl/ktsr/materialy, materiały dydaktyczne, SGH, Warszawa 2005.
- e. R. Wojciechowska, *Model IS-LM dla gospodarki zamkniętej*, www.sgh.waw.pl/ktsr/materialy, materiały dydaktyczne, SGH, Warszawa 2005.
- f. R. Wojciechowska, *Ekonomia pracy*, www.sgh.waw.pl/ktsr/materialy, materiały dydaktyczne, SGH, Warszawa 2005.

- g. R. Wojciechowska, *Skrypt z logiki*, www.sgh.waw.pl/ktsr/materialy, materiały dydaktyczne, SGH, Warszawa 2005.
- h. R. Wojciechowska, *Skrypt z makroekonomii*, cz. 1 i cz. 2, http://akson.sgh.waw.pl/~rwojcie/Witryna/do_pobrania.html, SGH, Warszawa 2009-2010.
- i. R. Wojciechowska, *Historia myśli ekonomicznej*, <https://www.e-sgh.pl/wojciechowskarenata/210100-0183>, Warszawa 2017.

Napisałam następujące studium przypadku (przygotowane dla moderatora i studentów):

- a. R. Wojciechowska, *Polityka fiskalna w Polsce. Analiza na podstawie modelu IS-LM*, 2010.
- b. R. Wojciechowska, *Polityka monetarna w Polsce. Analiza na podstawie modelu IS-LM*, 2010.
- c. R. Wojciechowska, *Teorie poszukiwań na rynku pracy w Polsce*, 2010.
- d. R. Wojciechowska, *Płaca motywacyjna w Polsce*, 2010.

Dodatkowo prowadziłam konsultacje dotyczące procesu badawczego w naukach ekonomicznych i opracowywania metodologicznego badań dla grupy doktorantów prof. Z. Stańka (SGH) i asystentów (AP).

Pracę dydaktyczną przerwałam w latach 2010-2017 ze względu na stan zdrowia (wypadek komunikacyjny) oraz macierzyństwo (od 2013 roku urodziłam trzech synów). W tym okresie nie mogłam również uczestniczyć czynnie w konferencjach. Jednak przez cały czas publikowałam artykuły oraz książki. Uczestniczyłam również w badaniach naukowych: własnych i statutowych (w SGH).

7. Plany naukowe na 2018/2019 r.

Badania dotyczące metodologii ekonomii i jej relacje wobec innych nauk będę kontynuowała w kolejnym roku akademickim. Do najważniejszych planów należą:

1. *Dlaczego ekonomia potrzebuje psychologii? Analiza współczesnych kierunków rozwoju ekonomii*, artykuł przygotowany na XXV Sympozjum KZiF, SGH, pt.: „XXV lat w naukach ekonomicznych. Dokonania, wyzwania, perspektywy”, 11-13.06.2018 r., Sopot;

2. *Psychological determinants of economics. Critical analysis of common areas of research in economics and psychology*, artykuł przygotowany na konferencji UE we Wrocławiu, pt.: „Problemy ekonomii, polityki ekonomicznej i finansów publicznych”, 5-7.09.2018 r., Karpacz;
3. *Ekonomia interdyscyplinarna. Analiza krytyczna*, projekt badawczy NCN w ramach konkursu OPUS 14 (czekam na ocenę wniosku), Warszawa;
4. *Subdyscyliny ekonomiczne*, projekt badawczy grantu międzykolegialnego, (aplikacja i ocena wniosku 08.2018 r.), SGH, Warszawa
5. *Zakorzenie społeczne ekonomii. Analiza krytyczna związku ekonomii i socjologii*, badania statutowe SGH, 05-10.2018 r. (czekam na ocenę wniosku), Warsaw;
6. *Wykładowca w roli mentora*, szkolenia, SGH, I kwartał 2018 r., Warszawa;
7. *Wykorzystanie metody uczenia się przez doświadczenie*, SGH, I kwartał 2018 r., Warszawa;
8. *Psychologia ekonomiczna*, kurs, UW, 05.2018 r., Warszawa;
9. VII Transdyscyplinarne Sympozjum Badań Jakościowych oraz Letnia Szkoła Analiz i Metod Badań Jakościowych, UJ, , 25-30. VI. 2018 r., Kraków;

Renata Wojciechowska